

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

5. In qua Neoterici cujusdam solutio refutatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

SVBSECTIO V.

In qua Neoterici cuiusdam solutio refutatur.

- 83 Quidam modernus in Logica disp. 12. sect. 9. num. 42. hæc verba profert (vt nostra argumenta labefaceret): dixi supra in Patre æterno similem duplicem relationem reperiri, & idem est de alijs personis inter se, vnam transcendentalem sibi omnino intrinsecam, eo quod in divinis productione activa, à qua ea relatio provenit, est intrinseca producenti, vt ostendi supra, alteram prædicamentalem, partim intrinsecam ab ipso Patre provenientem, & partim extrinsecam à Filio desumptam: sic ille, quæ verba profert, vt respondeat huic obiectioni: ergo etiam relatio Patris componitur extrinsece ex ipso Filio, quod videtur absurdum.
- 84 Hanc obiectionem his verbis diluit; respondeo Patrem sumi dupliciter, vel vt est causa generans, & vt sic denominatur quidem extrinsece à sola tamen generatione, quæ est in filio: quod idem est in alijs causis, quæ denominantur causantes à sola actione existente in effectu, non vero ab ipso effectu, quia hic non est pars causalitatis; vel sumi posse Patrem, vt relativum prædicamentalem, & vt sic fateor illum denominari inadæquate à Filio, & à generatione: sicut vnum simile denominatur ab alio, quomodo dixi supra probabile esse in Patre æterno similem duplicem relationem, &c. sic ille. Vbi in persona Patris ponit duplicem paternitatem, aut duplicem relationem generantis ad genitum; aliam prædicamentalem, & aliam transcendentalem; & in Filio duplicem aliam filiationem, sicut in Spiritu Sancto aliam duplicem, quod amplius explicat hic author eadem disp. 12. logica sect. 4. num. 15. his verbis. Obijcies, Pater æternus refertur ad Filium divinum relatione prædicamentali (vt dicam sect. 3.) & tamen illa relatio non est distincta à Patre æterno, nequit enim esse, quin sit Pater: ergo falsum est, omnem relationem prædicamentalem esse distinctam à subiecto, aut posse ab illo abesse. Respondeo Patrem æternum (vt infra etiam dicam) referri ad Filium duplici relatione: vna transcendentali quæ est illi essentialis, alia vero prædicamentali: hæc autem distinguitur inadæquate à Patre, neque illi est essentialis adæquate, quia Filius, à quo desumitur inadæquate non componit Patrem.
- 85 Hucusque author supra dictus, vbi non solum ait, dari quatuor relationes reales originis, & productionis ad intra, quibus se personæ respiciant; sed potius ponit alias plures, quas vocat prædicamentales convenientes personis ratione processionum, & productionum, &c.
- 86 Contra hanc opinionem de novo inventam argumentor primo ab inconvenienti hac demonstratione Theologica, quia omne novum tam quoad modum loquendi, quam quoad rem ipsam, quod non solum non continetur in Scriptura, traditur à Concilijs, docetur à Sanctis Patribus, & affirmatur à Theologis: sed quod caput est, quando pugnat contra receptam sententiam omnium Patrum, & scholasticorum est fugiendum à viro Catholico, minimeque affirmandum à Theologo in rebus fidei, & præcipue in mysterio Trinitatis: sed sententia hæc non solum non contine-

tur in Scriptura, Sanctis, & Doctoribus: sed potius noviter opponitur communi sensui Doctorum, & Patrum circa mysterium Trinitatis: ergo omnino fugienda, & refellenda est à Catholico, neque affirmanda à Theologo.

Maiores primæ, & præcipue probatur primo authoritate sanctorum Patrum, qui univertim asserunt tum de omnibus mysterijs fidei, tum vel maxime de Trinitate loquentibus opus esse cautissima, prudentissima, & temperatissima modestia, ne levi quidem mutatione vocis, recedendo à modo loquendi Scripturæ, & antiquorum Patrum ansum tribuat errandi catholicis. Quæ docet expresse D. Dionysius de divinis nomin. cap. 1. in principio; omnibus Theologis prædictam legem denunciando his verbis: sit quoque nobis illa divinorum scriptorum ante præscripta lex, vt veritatem doceamus eorum, quæ de Deo dicuntur, non imperscrutabilibus virtutis Theologorum, verbis, sed in ostensione virtutis humanæ sapientie, quæ agitatur à spiritu: omnino igitur non audendum est quidquam de summa, abstrusaque divinitate aut dicere, aut cogitare, præter ea quæ nobis divinitus scripta divina enuntiaverunt, & paucis interiectis debemus, inquit, eatenus ad supera contendere, quatenus divinorum scriptorum radius se ipse effert, ita duntaxat, vt ad superiorem splendorem moderatione, & reverentia, quam rebus divinis debemus, coarctemur: sic Dionysius.

Auribus vsurpare nunc aureum os Augustini non dicam aureis, sed gemmeis verbis huic veritati fulgentissimum luminis splendorem mirum in modum offundens lib. 10. de civit. cap. 23. post medium, vbi agens potissimum de mysterio Trinitatis sic ait, liberis verbis loquuntur Philosophi, nec in rebus ad intelligendum aurium pertinebant. Nobis autem ad certam regulam loqui fas est, ne verborum licentia de rebus quæ his significantur impiam gignat opinionem, & lib. 1. de Trinit. 3. sub initium, maxime inquit in ijs, vbi quæritur unitas Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, quia nec periculosius alicubi erratur, nec laboriosius aliquid quæritur, &c. quid clarius, & evidentius.

Damasceus etiam lib. 1. fidei, cap. 2. in fine, ait, non igitur fieri potest, vt præter illa, quæ divinitus sacra nobis, & veteris, & novi testamenti enunciantur eloquia, quæve dixerunt, & manifestantur quippiam eloquamur de Deo, aut penitus intelligamus. Basil. lib. de Spiritu Sancto, ad Amphiloc. cap. 1. monet, & ex professo probat, ac docet, ad veram mysterij Trinitatis cognitionem opus esse non modo syllabas: sed etiam nutus, & eorum significationem observare diligenter, modumque loquendi ad Sacros Canones componi debere; & post multa concludit: si ex lege, nec vnum tota nec apex vnus præteribit, quomodo nobis tutum fuerit, vel minutissima transijisse sic ille.

Hieronimus epist. 57. ad Damasum, de hypostasi-90
bus diligenter, ac solite discuit istius vocis
usum, & significationem, & post medium ait
non bonæ suspensionis est, cum in eodem sensu
verba dissentiant; ac proinde maxime timer
Dor maximus, ne venenum sub melle lateat, &
Satanas se transfiguret in Angelum lucis. Vnde
ab omnibus scolasticis recipitur quod magister
ex Hieronymo retulit 4. sent. dist. 13. sine, & ex
eodem

Quæst. III. Vtrum relatio sit vtrumque, &c. 717

codem Hieronymo sanctus Thomas affert 1. p. q. 2. art. 2. in corpore, ex verbis inordinate prolati incurrat hæresis: hoc diligenter quæsitum, & investigatum secundum formalia, & expressa verba non reperitur apud Hieronymum, neque in proprijs, neque in suppositiis operibus, potuit tamen aliquis id colligere ex epist. 57. nuper citata, vel ex commentario Hieronymi in Ecclesiastem, cap. 5. sub initium, ad illud; multas curas sequuntur somnia, & in multis sermonibus invenietur stultitia; nam exponit, debere verba nostra esse moderata; sicut enim qui in multis cogitationibus est, ea somniat frequenter de quibus cogitat; ita qui plura voluerit de divinitate disserere, incidit in stultitiam, nulla vero deterior stultitia, quam novitas loquendi sine fundamento in re gravi.

91 Nazianzenus orat. 26. omnem novitatem dicendi circa mysteria fidei, sobrietate, modestia, & humilitate expellendam esse docet his verbis: ego certe humilitatis, ac modestiæ laudem huic deum tribuerim, non qui de seipso pauca, idque apud paucos, & raro commemorat, nec qui inferiorem humiliter affatur, sed qui parce, ac moderate, de Deo loquitur, ac quædam proloqui, quædam premere, & retinere quorundam etiam incertitiam, fateri novi: (& longe inferius) verba ea, quibus simul cum lacte imbutus es, mordicus retine, sermonis autem, & disputationis curam eruditioribus manda, hoc est, nihil innova circa ea, quæ Patres Ecclesiæ, eruditiores, & sapientiores te scriptis tradiderunt.

92 Secundo probatur autoritate Scripturæ propterea Patribus, & Concilijs explicatæ, in qua prohibetur novitas devians à communi modo loquendi, & curiosa investigatio, atque scrutatio rerum divinarum nulla divina lucis face præveniente, aut nulla stella duce à Deo in hunc finem missa, medijs Doctoribus, atque magistris fidei.

93 Proverb. enim 25. sic dicitur; qui scrutator est maiestatis, opprimeretur à gloria, & Ecclesiast. 3. post medium, altiora te ne quæseris, & fortiora te ne scrutatus fueris; quod amplius explicat D. Paulus, 1. Corinth. 2. quæ sunt Dei nemo novit, nisi Spiritus Dei ex quo sic argumentor: ergo quæ sunt Dei, nullus debet docere, nisi Spiritus Dei, aut ductu illius, ac proinde nemo debet loqui de illis, nisi verbis, & modis, quibus Deus in Scriptura, & Doctoribus loquitur.

94 Cuius rationem mirabilem tradidit Concilium Nizenum lib. 2. multo propius ad medium, quam ad finem, ubi quintam responsionem earum, quas dedit per Eusebium, ita incipit: ne quæras o philosophæ, alioquin studes, te præcipitem agere præservatari tetans quæ inscrutabilia sunt: sic Concilium, nam si creatos spiritus, & animæ nostræ substantiam, imo & corporis constitutionem, & ea quæ manibus contrectamus, non penetramus, nec intelligimus nisi ruditer, & crassa Minerva, & dum de illis rebus loquimur sine duce, multis implicamur erroribus, quanto magis timendum nobis est, dum de rebus divinis sine duce pro nostro libito, ut nova solum proferamus sermonem miscemus; Sixtus Papa secundus epist. 1. ad Gratum Episcopum (habetur tom. 1. Conciliorum) ad confirmandam hanc veritatem in medium proferit verba illa Job. cap. 28. sapientiam Dei vnde invenies? latet enim ab oculis hominum, & à volueribus Cæli absconsa est: Clemens Romanus epist. 1. ad Iacobum fratrem Domini col. 10. addit, Deum à nobis discutien-

dum non esse, qui in nobis ipsis nescimus quod sapimus, quomodo mens nostra generat verbum, qua propter acriter invenitur Irenæus, contra hos novatores lib. 2. contra hæreses, cap. 48. ex Matb. 24. & Mar. 13. de die illa nemo scit, neque Filius nisi Pater solus, à fortiori concludit quicunque nantur generationes, & relationes plures, quam fides concedit enarrare non sunt compotes sui, ea, quæ inenarrabilia sunt enarrare promittentes in plurali generationes dicit, & relationes dicit plures, quam fides concedit, quoniam Gnosticos suggillat, qui plures generationes, & relationes plures, quam fides docet somniabant in divinis: quibus omnibus evidenter patet, nobis ad certam regulam loquendum necessarium esse, quando de divinis rebus loquimur, ne verborum licentia de rebus impiam gignamus opinionem, ut ait Augustinus, quod non eodem modo contingit, dum nobis loquendum sit de rebus philosophicis, liberis enim verbis loquuntur philosophi: quia nullam offensionem religiosarum aurium pertimescunt; ut optime adnotavit ipse Cherubicus Doctor, nec ad minutias scientiarum humanarum defendendas secundum nostram opinionem possumus aliquid innovare in divinis mysterijs ad libitum nostrum, sed potius ita debemus regulare opiniones philosophicas regulis divinarum mysteriorum, ut si hæ aliquomodo opponantur illis, omnino obijciantur, & expellantur.

Tertio eadem maior ratione Theologica sic 95 probatur, quia omne, quod est temerarium debet omnino fugi, minimeque asseri à viro Catholico; sed omne, quod est ita novum in mysterijs fidei, ut nec contineatur in Sanctis, nec doceatur à Theologis, sed potius pugnet contra receptam sententiam omnium Patrum, & Scholasticorum, est aperte temerarium, tam negative, quam positive: ergo quod est ita novum, est omnino rejiciendum, & fugiendum à viro Catholico, nec potest vlllo modo affirmari ab illo. Maior est evidens, quia propositio temeraria est una ex diabolabilibus secundum fidem: minor est certissima, quia continet ipsam definitionem temeritatis seu potius fabricatur ex definitione propositionis temerariæ, ut patet ex ijs verbis Patris Suarez tom. de fide, disp. 19. sect. 2. num. 20. §. tandem addi potest; ubi secundum communem consensum omnium Theologorum, & Patrum tradens definitionem propositionis temerariæ sic ait: est autem temeritas teste D. Thoma 2. 2. q. 53. art. 3. ad 2. præcipitatio quædam faciendi aliquid sine iudicio, vel regula rationis: hinc ergo propositio temeraria dicitur generaliter, quæ sine rationis regula proferatur, sub regula autem rationis autoritas comprehendenda est, quia de plerisque rebus ratio ipsa dicat multum ex autoritate pendere.

Maxime tamen hoc verum est in materia, de qua tractamus: agimus enim de temeraria propositione in doctrina fidei, vel Theologiæ, quæ in autoritate maxime nititur. Vnde duplex gradus huius propositionis subdistingui potest: nam quædam dici potest positive temeraria, alia privative: positive dico, quando pugnat contra receptam sententiam, vel Patrum, vel Scholasticorum, ita ut omnes, vel fere omnes in illa conveniant, etiamsi non asserant esse certam, sed omnino probabiliorem, aut simpliciter veram; quia tunc vix fieri potest, ut secundum regulam rationis possit aliquis tantæ autoritati opponi, quia non est credibile, tot Patres sine cogente ratione, vel sacro

X x x 3 resti

testimonio in eam sententiam conspirasse, ideoque non potest contraria propositio efficaci ratione nititur: unde cum etiam destituatur auctoritate, & tot Doctoribus opponatur, temeraria positive, & contraria merito censetur. Privative autem voco temerariam propositionem illam, quæ solo proprio iudicio sine sufficiente auctoritate, vel cogente ratione excogitata est. Nam illa etiam deficit à recta regula rationis, & aliquid habet præsumptionis, ac proinde in materia Theologica, & supernaturali non caret temeritate, quamvis minori, quam in priori gradu, scilicet positivo invenitur: sic P. Suarez, sincere, & secundum veritatem agens de hoc negotio: ergo nostra minor est evidens, consequentia autem est manifesta, ut ex terminis patet.

96 Minor prima, & præcipua prioris syllogismi est certa, nam licet dubitetur inter Theologos, an relationes æqualitatis, &c. sint reales, nihilominus omnes asserunt, relationes ex vi originis, & processionum convenientes divinis personis, ut est paternitas, filio, spiratio activa, & passiva non esse plures, quam quatuor relationes; sic docent ex Theologis Henricus 2. parte summa, art. 5. s. Alexan. 1. p. q. 68. Sanctus Bonavent. in 1. dist. 26. Albertus 1. p. q. 59. membro 2. art. 1. p. 1. ad 2. Scotus Gabriel. Bassol. & reliqui Thomistæ, Caietanus, Capreolus, Ferr. & ceteri, Ex modernis gravissimus, & sapientissimus Pater Didacus Ruiz, hanc veritatem his verbis docet *tom. de Trinit. disp. 18. sect. 4. §. concluditur*, non esse plures, quam quatuor relationes, docent scholasticis; colligitur autem ex Patribus citatis *tom. de Trinit. disp. 16.* nam eorum alij tres tantum relationes personales exprimunt subintelligentes quartam; alij clarius, exprimunt spirationem activam sub nomine Donatoris, nemo tamen ultra quatuor auget numerum relationum; numerum non esse maiorem, probatur primo, quia in Deo non sunt possibiles aliæ relationes, nisi originis; sed in Deo non sunt possibiles originis plures, quam duæ: ergo non sunt possibiles in Deo plures, quam quatuor relationes, sic ille.

97 P. Franciscus Suarez communis huius sæculi magister cognomento pius, & eximius auctoritate sedis Apostolicæ: hanc veritatem tractans sic ait *tom. 1. in 1. præf. 3. lib. 5. de relationibus divinis, cap. 2. num. 1. §.* Quoniam numerus harum relationum ita à nobis præscribendus est, ut nec minor, nec maior esse ostendatur, ideo in primis supponendum est in Deo nullas esse relationes reales ad intra præter eas, quas relationes originis vocamus, &c. & num. 2. in principio, sic ait ex hoc fundamento infertur alia veritas, quam hic ut certam supponimus, videlicet relationes reales divinas non posse esse plures, quam quatuor; ita docet D. Thomas *dicta q. 28. & consentiunt omnes Theologi*; probaturque, quia hæ relationes sunt originis; sed originis, seu processionis intra Deum solum sunt duæ, ut in *lib. 1. ostensum est*: ergo relationes ad summum possunt esse quatuor, & non plures; probatur consequentia: quia ex vnaquaque processione non conflunt, nisi duæ relationes: ergo si processionis sunt tantum duæ, relationes ad summum erunt quatuor: idem docet P. Vasq. *tom. 2. in primam partem disp. 138. c. 2. in principio*, ubi ait, solum dari quatuor relationes originis in divinis, & eodem *tom. disp. 40. cap. 3. in principio capituli*, hæc formalissima verba profert: verum hanc sententiam merito impugnatur Bonaventura eo loco, quia ex illa sequeretur esse

in Deo quinque relationes reales contra scholasticorum communem sententiam; Pater Valent. *tom. 1. disp. 2. de Trinit. q. 2. de relationibus divinis punct. 2.* sic ait: Quatuor sunt relationes reales in divinis secundum originem, ut D. Thomas hic *art. 4. docet*, & alij Theologi, videlicet Paternitas, & Filio, spiratio, & processio id patet; nam duæ sunt tantum originis in divinis, altera per intellectum, quæ generatio dicitur, altera per voluntatem, quæ nominatur spiratio: quælibet autem origo duarum tantum relationum fundamentum est, quatum altera sit relatio principij, altera eius, quod est à principio per originem, & postea sic ait: cum D. Thoma asserimus, tantum esse quatuor relationes reales in divinis. P. Granado *tract. 3. in primam p. disp. 2. per totam* concludit esse tantum quatuor relationes originis in divinis; & num. 3. sic ait; nec propter hanc identitatem realem dicendum est non esse quatuor relationes in divinis; nam communis Doctorum assertum, esse quatuor, licet non sint quatuor res. Pater Floravantius *lib. de Trinit. in notationibus brevibus ad Teoriam lib. 2. not. 1.* sic ait: de secundo hæ relationes reales sunt tantum quatuor; quia ex qualibet productione oriuntur per se duæ relationes reales producentis ad productum; & producti ad producentem; sed in divinis sunt duæ productiones; & in nota marginali fol. 93. ait, est communis sententia, & idem docet *pag. 151. §. an quatuor tantum sint relationes*, & citat pro ea Sanctum Thomam 1. p. q. 28. art. 4. cum suis, & Egidium d. 2. §. q. 2. Valentiam, & Suarez. Idem docet expresse D. Molina in 1. p. q. 28. art. 4. *disp. 1. §. conclusionem in medio paraphrasi*, ubi sic ait; quare cum in Deo sit duplex tantum processio, ut in superioribus est habitum, vna secundum actionem intellectus, quæ est processio Verbi, & propriissime dicitur generatio; alia secundum actionem voluntatis, secundum quamlibet autem processionem sunt duæ relationes reales oppositæ, vna procedentis à principio, altera principij, à quo procedit, sit, ut in Deo sint tantum quatuor relationes reales, & licet ipse Molina in principio, *disp. 1.* sic dicat, quod ad posteriorem vero attinet, videlicet in Deo non esse plures relationes reales, quam quatuor, est controversia, ut *quest. 44.* est examinandum, nihilominus non destruit hoc, quod dicimus, quia in hoc loco non loquitur de relationibus originis (quia de his ait, esse certum esse tantum quatuor) sed potius de alijs relationibus: v.g. æqualitatis, similitudinis, identitatis, &c. de quibus controvertitur inter Doctores, ut supra dixi, an sint reales, vel non; nam de relationibus originis, v.g. Paternitatis, filiationis, processionis, &c. certissimum est esse quatuor; quod autem apud Doctores tantum esse quatuor; & quod autem Molina loquatur de relationibus æqualitatis, similitudinis, &c. patet ex ipsis verbis; nam ubi ait non esse plures relationes, quam quatuor, est controversia: citat *q. suam 42.* ubi ait examinandum esse hoc punctum; sed in tota illa, *quest. 42. ab artic. 1. est* hoc punctum; sed in tota illa, *disp. 1.* ubi solum de hoc puncto agit, disputat non de relationibus originis vltimo modo, sed de æqualitate, similitudine, & ceteris: ergo.

Tandem P. Becano affirmat hanc veritatem, ut *per communem tract. 2. de sanctissima Trinit. c. 2. q. 2. per totam*; hos modernos auctores Longius, & solius citavi, quia summa diligentia omne tam antiquum quam novum legemur, atque relegimus, ita ut nihil eos lateat: ergo si tam unanimi consensu asserunt,

Quæst. III. Vtrum relatio sit vtrumque, &c. 719

runt, esse communem sententiam Patrum, & Doctorum non dari, nisi quatuor relationes originis in Divinis, pro certo habendum est, ac proinde qui contrarium docuerit, asserendo non solum dari quatuor relationes reales originis, sed etiam plures, septem aut octo, &c. ita ut dupliciter, aut multipliciter relationes paternitatis, filiationis, &c. pro certo habendum est, pugnare aperte talia proferentem contra communem omnium tam Sanctorum, quam Theologorum sententiam.

99 Patres Ecclesiæ, qui hanc veritatem docuerunt, sunt innumeri; inter quos Boëtius lib. de Trin. prope finem, August. serm. 38. de tempore col. 3. vbi, ipsa relatio Spiritus sancti, &c. & lib. 5. de Trin. a cap. 11. usque ad 15. sed præcipue 11. & 12. Anselmus lib. de processione Spiritus sancti, cap. penult. quod incipit. Pater ergo. Item continetur in Concilio Toletano XI in confessione fidei cap. 1. quod idem transcribit Concilium Vvormasense in professione fidei.

Et in Concilio Florentino indicatur, sess. 18. p. 1. modum §. divina substantia, & §. dixi equidem.

100 Cui concordat decretum Eugenij Papæ in litteris vniuersis Nazianzenus etiam oration. 37. quæ est quinta de Theologia, Nysenus, & Basilus; ille quidem lib. de differentiâ essentia, & hypostases, in medio; cum ait: qui spiritum solum dixit, &c. hic epist. 43. ad Gregorium Nyssenum in medio. Athanas. dialogo 1. de sancta Trinitate contra Anomeum col. 3. ibi nulla differentia, &c. & in quæstionibus de natura Dei, quæ incipiunt, quid est Deus 9. 11. & 12.

101 Aperte colligitur hæc veritas ex Hylario lib. 2. de Trin. inter medium, & finem, Spiritus Sanctus de Patre, &c. Gregorius lib. 30. moral. cap. 5. alias 8. Cyrillo, & alijs, qui videri possunt in Valentia, & Ruiz ad longum: ergo omnes Patres aperte docent, non multiplicari nec dari plures relationes originis, quam quatuor in Divinis: ergo hæc sententia neoterici, quem impugnamus, aperte pugnat cum communi sententia Sanctorum Patrum.

102 Dices, Patres, & Doctores scholasticos solum loqui de relationibus transcendentalibus, non de prædicamentibus, transcendentales enim solum sunt quatuor, transcendentales autem, & prædicamentales simul plures sunt, quam quatuor: in quo nihil temeritatis datur.

103 Sed contra manifeste, quia hoc est certum apud omnes, ut iam vidimus supra, omnes relationes reales originis non esse plures, quam quatuor, & nihilominus esse controversum inter Doctores, an tales relationes sint transcendentales, vel prædicamentales: quidam enim asserunt tres relationes paternitatis, filiationis, & processions esse transcendentales: alij autem, & maxima probabilitate asserunt esse prædicamentales, vel ad instar illarum: sic P. Didacus de Ruiz tom. de Trin. disp. 90. sect. 1. num. 4. ibi; prima conclusio sit, persona prima non constituitur plena constitutione per relationem mere transcendentali: sed præter hanc formalitatem potentialitatis nimirum personæ potentis generare, ut plene constituta sit persona, requiritur actualis relatio ad Filium actu existentem; quæ relatio est ad instar relationis prædicamentalis, ut videbimus sect. 2. in ea autem sectione &c. ait: postrema conclusio, relatio, quæ con-

stituit personam Divinam, accedit ad relationem prædicamentalem; probatur primo, quia relatio constituit personam Divinam; sed non constituit relatio mere transcendentalis, quia relatio pure transcendentalis est ens simpliciter absolutum, quapropter si patris persona constitueretur per relationem transcendentali aut potentiali, constitueretur per proprietatem simpliciter absolutam: ergo constituit relatio actualis, & quasi prædicamentalis, quia transcendentalis non est proprie relatio: sed merum ens absolutum, &c.

Citat pro sua opinione Scotum in primo dist. 104 28. quæst. 3. §. ad quæst. & quodlibet 4. §. ex dictis duabus. Durandum Gabrielem, Cartusianum, & alios, & minimum de spiratione activa, quod sit relatio prædicamentalis à multis gravissimis authoribus asseritur, & meo videri evidenter probant differentia, quas adducit P. Suarez lib. 5. de Trin. cap. 8. per totum, & præcipue a num. 7. usque ad 12. inclusive, inter spirationem activam, & cæteras relationes divinas: quod etiam dicendum est sine dubio à Neoterico, cum quo pugnamus; nam ipse in Logica disp. 12. de relatione sect. 1. num. 8. ita ait; ultimo tandem relatio alia dicitur transcendentalis, quæ ita est de essentia subiecti, & sect. 3. §. 10. sic ait. Respondeo ergo propterea me dixisse, eam esse relationem transcendentali quæ est essentialis ad adequate fundamentum, siue possit separari, siue non; alibi ait, constituit rem in suo esse primario.

Atqui relatio spirationis activæ, ut subsect. 105 superiori diximus, non constituit personam in esse personæ, nec adequate est de essentia illius, & potest persona Patris intelligi, saltem nostro modo concipiendi sine illa; quia advenit iam personæ constitutæ: ergo talis relatio secundum hunc autorem, & secundum veritatem non est transcendentalis, sed prædicamentalis.

Ergo ita est illud primum certum, nimirum non dari plures relationes reales originis in divinis, præter quatuor, ut minime dependeat ab opinione posteriori, an videlicet sint prædicamentales, vel transcendentales, quia quod certissimum est, non dependet à dubio, nec firmitas nostræ fidei dependet ab opinionibus: primum enim non dependet à posteriori; atqui cuiusque gradus certitudinis fidei est primum respectu cuiuscunque opinionis, & opinio est secundarium respectu catholicorum: ergo certitudo fidei, cuius oppositum est temeritas, non dependet ab opinionibus: sed ita stabilis debet esse talis veritas ut siue tales dentur, siue non dentur, ipsa stabilis, immobilis, & firma sit sine eo, quod aliquomodo labet, aut innitatur talibus opinionibus, alias si ab illis dependeret conclusio hæc non esset certa de fide: sed opinio; quia conclusio sequitur debiliorem partem præmissarum; sed talis opinio de prædicamentali, vel transcendentali relatione in divinis potest esse præmissa, & est de facto à qua dependet per vos veritas illa, quod non dentur plures, quam quatuor relationes reales originis: ergo hæc non est veritas, nec certitudo fidei, sed opinio, sicut est præmissa opinio, à qua dependet: atqui non est opinio talis veritas: sed potius certitudo fidei quarto gradu certitudinis: ergo non dependet ab illa opinione, an dentur in Deo relationes prædicamentales, vel transcendentales; quare dicendum est absolute non esse plures nisi

nisi quatuor reales relationes siue sint prædicamentales, siue transcendentales. Vnde quando Patres, & Doctores Ecclesiæ asserunt, dari tantum quatuor relationes, & non plures vtuntur terminis vniuersalissimis excludentibus omnes alias relationes tam prædicamentales, quam transcendentales, nam terminus ille, plures relationes reales non alligantur ad significandum solum relationes transcendentales, sed potius extenduntur ad omnem, & quancunque relationem realem: ergo si ipsi per tales terminos excludunt omnes alias præter quatuor, signum evidens est non solum excludere alias transcendentales, sed etiam omnes alias prædicamentales.

107 Confirmatur, quia illa propositio vniuersalis, in Deo sunt tantum quatuor relationes reales originis, quia exclusiua est, duas habet exponentes: prima est, in Deo sunt quatuor relationes reales originis: secunda est, in Deo non sunt plures relationes reales originis, vbi terminus ille relationes reales, idem significat in duabus propositionibus exponentibus: quia ille terminus, qui est in duabus exponentibus, est idem qui erat in illa propositione exclusiua, vbi eodem modo loquebatur de relationibus realibus vniuersaliter; sed in prima exponente, terminus ille, relationes reales, quando dicitur in Deo, sunt quatuor relationes reales, non solum significat relationes transcendentales, v. g. quæ constituunt personas, sed etiam extenditur significando relationem spirationis activæ, quæ est prædicamentalis: vnde sensus illius propositionis est, in Deo sunt quatuor relationes reales, quarum tres sunt transcendentales, quia constituunt personas, scilicet relatio Paternitatis, Filiationis, &c. & quarta est prædicamentalis, quia non constituit personam: itaque in prima propositione terminus ille, relationes reales affirmat de Deo non solum transcendentales relationes, sed etiam prædicamentalem: ergo in secunda exponente idem terminus, relationes reales, excludit omnes alias, præter quatuor siue sint transcendentales, siue prædicamentales: siquidem idem excluditur in secunda in maiori numero, quod affirmatur in prima in numero quaternario; sed in numero quaternario affirmatur non solum relatio transcendentalis, sed etiam prædicamentalis: ergo in secunda excluduntur in maiori numero, quam quaternario omnes alie relationes, siue prædicamentales, siue transcendentales: ergo evidenter convincitur falsam esse sententiam adversariorum dicentium, per illam propositionem vniuersalem exclusivam solum excludere Doctores plures alias relationes transcendentales, non prædicamentales: alias si hoc esset verum, dividerentur sine dubio Doctores, ita vt qui docerent non dari relationes prædicamentales in Deo, assererent tantum esse quatuor; & qui affirmarent, dari relationes prædicamentales, dicerent non solum dari in Deo quatuor, sed etiam plures relationes reales originis: atqui in exclusiua vniuersali omnes vniuntur, & vniuersali consensu asserunt sine controversia, quatuor, & non plures dari relationes originis in Deo, etiam si dividantur in hoc, an sint prædicamentales, vel transcendentales: ergo signum evidens est, quod ipsi ita asserant dari quatuor relationes solum, & non plures, vt hoc non dependeat ab opinione de prædicamentali, vel transcendentali relatione, sed potius pro certissimo haberi ab illis dari solum

quatuor relationes reales originis; siue dentur, vel non dentur, dicantur vel non dicantur transcendentales, aut prædicamentales.

Secundo contra; & demus per impossibile, quod isti authores non se opponant positive communi sensui Doctorum, ac proinde liberentur à novitate in primo gradu, certe non possunt liberari à secundo gradu novitatis qui privative talis dicitur à Patre Suarez. Nam certe nullus hucusque Doctor ausus est asserere, dari plures quam quatuor relationes originis in Deo reales duplicem filiationem, in tertia duplicem spirationem passivam, seu relationem Spiritus sancti, certe nullus: ergo nullius Doctoris nititur authoritati, dum talia profert hic author, & talia introducit in mysterium Trinitatis. Tandem demus quod liberetur à novitate dicta quoad rem ipsam, certe non potest liberari à novitate in modo loquendi, inquam acriter invehuntur sancti Patres, vt patet ex locis à nobis supra citatis: ergo talis sententia omnino est fugienda.

SUBSECTIO VI.

Alijs inconvenientibus refellitur eadem solutio.

PRIMO, quia Paternitas in Divinis nullo modo realiter distinguitur à persona Patris tantum res à re; sed si daretur in Patre Paternitas prædicamentalis, vt ab adversarijs ponitur, talis Paternitas distingueretur realiter à persona Patris tanquam res à re distinctione includentis ab inclusio: ergo talis Paternitas non est danda in Divinis, hæc minor sic demonstratur: quia id quod resultat vel componitur ex duabus absolute, ac simpliciter rebus distinguitur à quacunque seorsim realiter distinctione includentis ab inclusio, vt videre est in homine qui distinguitur à materia prima realiter distinctione includentis ab inclusio, quia componitur ex materia, & forma realiter distinctis, dicendo realitatem formæ vltra realitatem materiæ, & includit materiam addendo præter illam formam; sed per vos Paternitas prædicamentalis non solum dicit personam primam Patris, sed etiam simul Personam Filij realiter distinctam à Persona Patris, ita vt talis Paternitas formaliter sit idem, quod Persona Patris, ad formalissimam constitutionem personam Patris, addendo vltra illam personam Filij realiter distinctam à persona Patris: ergo talis Paternitas distinguitur realiter à persona Patris distinctione includentis ab inclusio. Maior est certa secundum nostram fidem, quod docet P. Valquez, tom. 1. in 1. p. disp. 1. § 8. cap. 2. vbi absolute dicit sola ratione Paternitas à Patre distinguitur, & supponit nullam in hoc dubitationem reperiri secundum illam locum D. Hieronymi in expof. fidei ad Galum locum D. Hieronymi in expof. fidei ad Sabellum; vbi ait, ita etiam impietatem Sabelli declinantes, &c. quod etiam docet Pater Ruiz, disp. 46. sect. 4. num. 7. fol. 403. idem P. Suarez lib. 5. de relationibus Divinis: quod adeo verum est, vt licet Scotus doceat, relationem Paternitatis distinguere ex natura rei formaliter à persona Patris, nihilominus nullus hucusque ausus est dicere, relationem